

Irish Language School Sydney
Scoil na Gaeilge Sydney

Bunrang 15

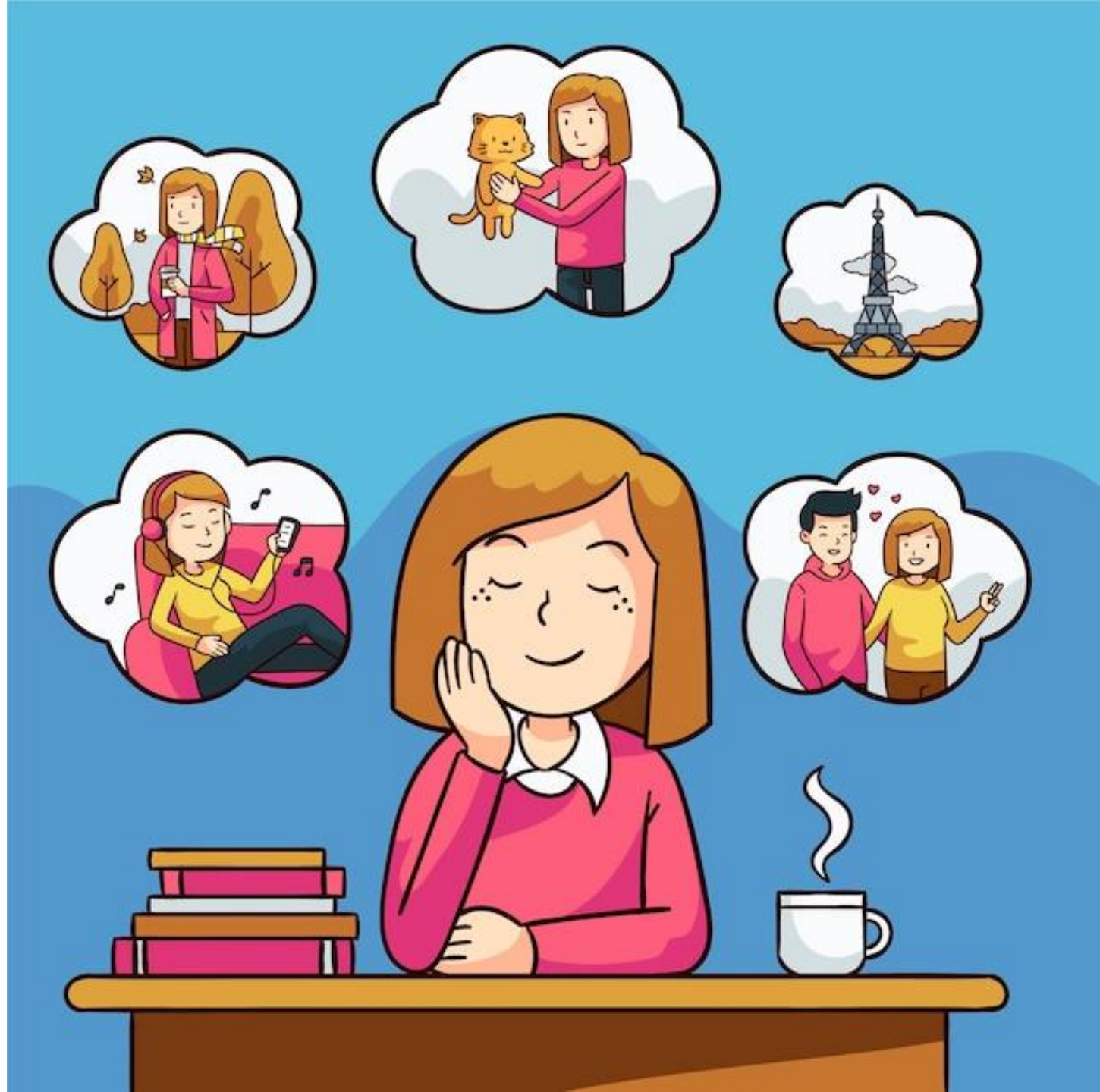
Téarma 2 - Seachtain 5

26 Bealtaine 2025

Is inniú **an séú lá is fiche** de mhí na Bealtaine, dhá mhíle, fiche a cúig

Cuspóirí

- **Foclóir: Briathra** (Verbs)
- **Aimsir chaite:** Past or *preterite* tense
- Basic (*analytic*) construction
- Preverb particles:
 - Statements (*affirmative/negative*)
 - Questions (*interrogative*)
 - Clauses (*subordinate*)
- Irregular verbs
- Autonomous form
- Echo (*synthetic*) forms

An Aimsir chaite

(Do) bhriathar ainmní ...

Seas suas!

(Do) sheas sé suas.

Suigh síos!

(Do) shuigh sé síos.

Séimhiú (lenition) →

	Labial		Dental/ Alveolar		Palatal/ Velar		Aspirate
	Plosive	Fricative	Plosive		Plosive	Fricative	
Voiceless	p →	ph/f → (fh)	t		c →	ch	h/sh/th
Voiced	b →	bh	d →		g →	dh/gh	
Nasal	m →	mh	n		ng		
Liquid	l, r						
Sibilant	s						

Deir Síomón:

Bí ciúin!

(Do) bhí mé ciúin.

Marcaigh capall!

(Do) mharcaigh mé capall.

Codail go sámh!

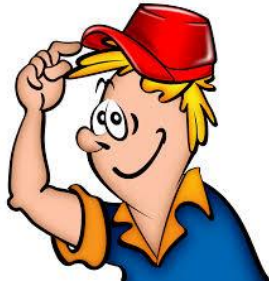
(Do) chodail **mé** go sámh.

Dúisigh go luath!

(Do) dhúisigh **mé** go luath.

Cuir ort do hata!

(Do) chuir **mé** orm mo hata.

Bain díot do chóta!

(Do) bhain **mé** díom mo chóta.

Dún/Druid an doras!

(Do) dhún/dhruid **mé** an doras.

Oscail/Foscail an fhuinneog!

D'oscail/D'fhoscail **mé** an fhuinneog.

Éist leis an raidio!

D'éist **mé** leis an raidio.

Féach ar an teilifís!

D'fhéach **mé** ar an teilifís.

An Aimsir Chaite

(do) **séimhiú** [BRIATHAR] [**ainmní**] ...

(Do) **shuigh mé** síos.

(Do) **sheas Máire** suas .

(Do) **chuir sí an ciotal** síos. (Do) **chuir sí** síos **é**.

(Do) **bhain sé** taitneamh as an gceolchoirm.

(Do) **thaitin an cheolchoirm** leis. (Do) **thaitin sí** leis.

D'éist siad lena g-athair. D'éist siad leis.

D'fhoghlaim mé ó mo chuid féin botún.

D'imigh Jimmy amuigh ach d'fhan Dan sa bhaile.

ceolchoirm

An Aimsir Chaite - muid

<u>dh</u> ún muid	<u>dh</u> únamar
<u>bh</u> ain muid	<u>bh</u> aineamar
<u>d</u> 'éist muid	<u>d</u> 'éisteamar
<u>sh</u> úil muid	<u>sh</u> úlamar
<u>sh</u> uigh muid	<u>sh</u> uíomar
<u>d</u> 'éirigh muid	<u>d</u> 'éiríomar
<u>ch</u> odail muid	<u>ch</u> odlaíomar

An Aimsir Chaite - na briathra neamhrialta

<i>I said (mentioned), we said</i>	dúirt mé	dúramar
<i>I bore (caught), we bore</i>	rug mé	rugamar
<i>I was, we were</i>	<u>bh</u>í mé	<u>bh</u>íomar
<i>I heard, we heard</i>	<u>ch</u>uala mé	<u>ch</u>ualamar
<i>I made (did), we made</i>	rinne mé	rinneamar
<i>I got (obtained, received), we got</i>	fuair mé	fuaireamar
<i>I saw, we saw</i>	<u>ch</u>onaic mé	<u>ch</u>onaiceamar
<i>I went, we went</i>	<u>ch</u>uaigh mé	<u>ch</u>uamar
<i>I ate, we ate</i>	<u>d</u>'ith mé	<u>d</u>'itheamar
<i>I gave (took, brought), we gave</i>	<u>th</u>ug mé	<u>th</u>ugamar
<i>I came, we came</i>	<u>th</u>áinig mé	<u>th</u>angamar

Verb particles

Particle	Verb	Pronoun
✓ (do), d' ^s	<u>ch</u> onaic	mé
✗ ní ^s	<u>fh</u> aca	tú
✓? an ^u		sé
✗? nach ^u		sí
↔✓ ... go ^u	<u>bh</u> faca	(muid)*
↔✗ ... nách ^u		sibh
		siad
	*chonaiceamar ní fhacamar an bhfacamar	

Particle	Verb	Pronoun
✓ (do), d' ^s		mé
✗ níor ^s		tú
✓? ar ^s		sé
✗? nár ^s	<u>ch</u> eannaigh	sí
↔✓ ... gur ^s		(muid)*
↔✗ ... nár ^s		sibh
		siad
	*cheannaíomar	

An Aimsir Chaite

Broad/Slender

Singular:

1	Dhún as	Bhrise as	Cheannaí os	Chodlaí os
2	Dhún ais	Bhris is	Cheannaí s	Chodlaí s
3	Dhún sé/sí	Bhris sé/sí	Cheannaigh sé/sí	Chodlaigh sé/sí

Plural:

1	Dhún amar	Bhrise amar	Cheannaí omar	Chodlaí omar
2	Dhún abhair	Bhrise abhair	Cheannaí obhair	Chodlaí obhair
3	Dhún adar	Bhrise adar	Cheannaí odar	Chodlaí odar

Autonomous:

0	Dún adh	Brise adh	Ceannaí odh	Codlaí odh
---	----------------	------------------	--------------------	-------------------

Expressions of time (in the past)

I woke up at a quarter past six. **Dhúisigh mé ar cheathrú i ndiadh a sé.**

last night **aréir**

yesterday evening **tráthnóna inné**

yesterday **inné**

yesterday morning **maidin inné**

the night before last **arú aréir**

the day before yesterday **arú inné**

last week **an tseachtain seo chaite**

last month **an mhí seo chaite**

last year **anuraidh**

Tháinig mé isteach.

Shiúil muid/Shiúlamar
ar an gcosán.

D'fhan sí
ar feadh
fiche nóiméad.

Chuaigh sé amach.

D'imigh sé leis.

Chas sise
ar chlé.

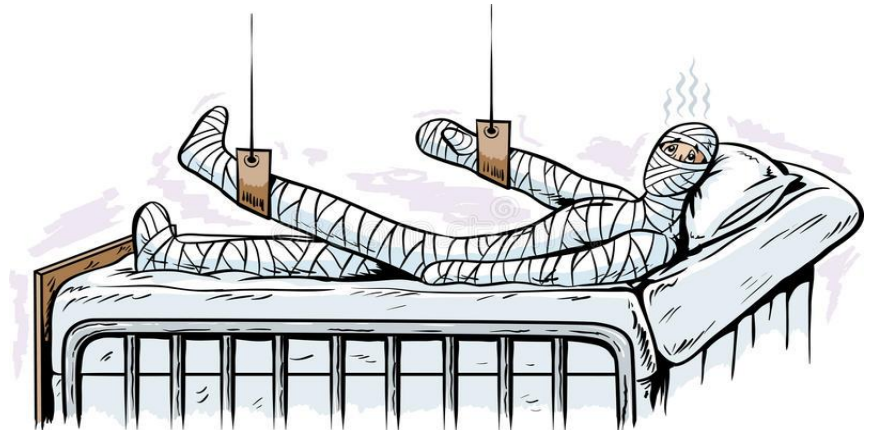

Chas seisean
ar dheis.

Ar stad tú
ar an solas dearg?

Níor lean sé an treoir.

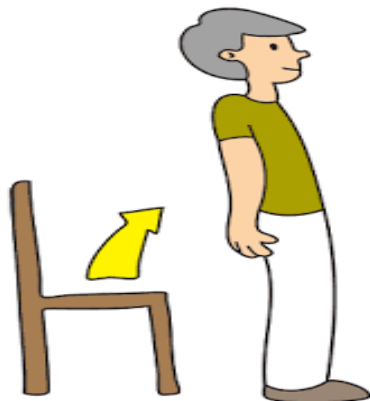
Léim siad thar an gclaí.

Shnámh sí idir dhá uisce.

Ar mharcaigh sí capall?

Bhí muid/
Bhíomar
ciúin.

Sheas mé suas
as an gcathaoir.

Shuigh mé síos
ar an gcathaoir.

Ar thit sé
go talamh?

Luigh sé siar.

Ar chodail tú
go sámh?

Rith sé abhaile.

Dhúisigh mé
go luath.

Rinne sé deifir.

Níor labhair tú
an fhírinne.

Ní dúirt mé
tada faoi.

D'fhiafraigh sé
dom faoi.

D'fhreagair sí
an cheist.

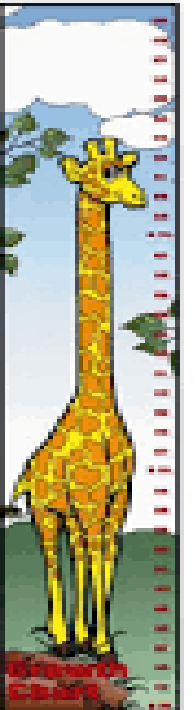

D'iarr sé airgead orm.

D'inis sí
dúinn scéal.

Nár fhás tú
níos airde?

D'éist sí
leis an raidió.

Chuala sí
an scéal.

Nár cheap tú
ab fhéidir?

Cheap sé
an liathróid.

Cad a chonaic tú?
Ní fhaca mé tada.

Smaoinigh sé faoi
go domhain.

D'fhéach sé ar an
teilifís.

Ar thuig tú é sin?

Níor chreid mé
uaithi é!

Shíl mé
go bhfaca mé
puddytat.

Léigh mé
leabhar.

Níor choimhead
mé an liathróid.

D'fhoghlaim mé an Ghaeilge.

Scríobh mé
síos é.

Ar ghléas tú
an bord fós?

Nár sheachain sé
an bhearna?

Ar ith tú
do dhóthain?

D'éirigh mé
leis na héin.

Nigh mé
mo lámha.

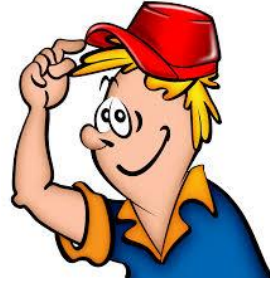
D'ól sé
siar é!

Dheisigh sí ár gcuid éadaí.

Chuir mé orm mo hata.

Bhain mé díom mo chóta.

Thug sí dó úll.

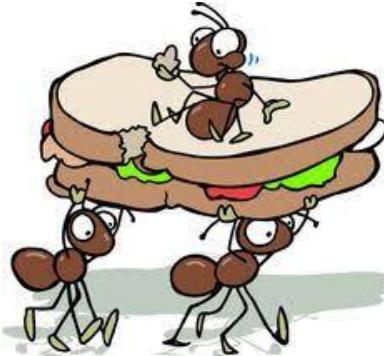
(Thai)speáin sé dom an bealach.

Scuab sé an t-urlár.

Chaith sé amach é.

Cheannaigh mé cúpla rud.

An bhfuair sibh rud éigin le n-ithe?

Dhíol mé leis é.

D'íoc sé orm é.

Cár fhág mé
mo spéaclaí?

Nár thosaigh tú uirthi
fós?

Chríochnaigh sí leis.

D'oscail/D'fhoscail sí
an fhuinneog.

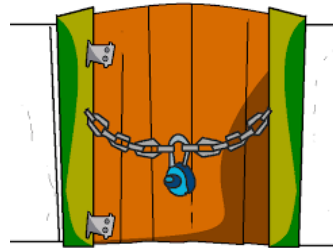

Bhriseadh mo chroí.

Stróiceadh
a bhrístí.

Dhúnadh/
Dhruideadh
an doras.

Choinníodh faoi ghlas é.

Ar gearradh
ón bhfoireann é?

Lig mé (mo) scíth
ar feadh tamaill.

Tharraing sé
an tsreang.

Bhuail sí
an liathróid.

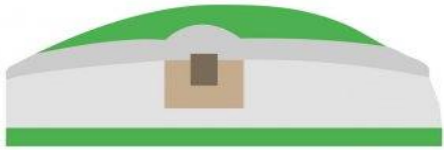
Bhrúigh sé
i leataobh é.

Shábháladh an cat.

Thógadh in aois
na cloiche é.

Chuimil sé
a bhosa.

D'adhain sé an tine.

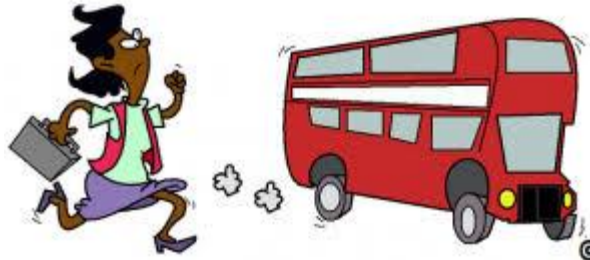
D'imir siad
cluiche fichille.

Sheinn sé
an fhidil.

Rug sí ar bhus.

Thiomáin sé chun an bhaile.

